

Vihainen vanha veijari

Mestari luokassa Ken Loach

Elokuvajuhlien yhteydessä järjestetään vuosittain myös Berlinale Talent Campus, joka kokoaa yhteen 300 nuorta elokuvantekijää 96 maasta. Masterclass-luennolla kuultiin tänä vuonna muun muassa brittiläisen yhteiskunnallisen realismin uranuurtajaa Ken Loachia. Lausunnoissaan ja elokuvissaan tiukka Loach on herttainen herrasmies, joka vastailee yleisön pragmaattisimpiinkin kysymyksiin. Tekniset ratkaisut ovat hänelle tosin toissijaisia tarinaan nähden:

”Minkä parissa kannattaa työskennellä kaksi vuotta elämästä? Onko perusajatus pätevä? Kannattaako se jakaa yleisön kanssa, onko sillä merkitystä?”

Nyt Loach on halunnut kertoa tarinan ajasta, jolloin yhteisen hyvän ihanne oli kaiken perusta. Ohjaajan tuore arkistodokumentaari *The Spirit of '45* (2013) pureutuu sodanjälkeisen työväenhallituksen ponnisteluihin hyvinvointivaltion rakentamiseksi. Loach ei halua tuottaa

akateemista puhetta, vaan päästää ääneen heidät, jotka olivat osallisia. Innoittajakseen hän mainitsee ihmiset, jotka eivät kadota ihanteitaan vaikeuksissakaan, vaan taistelevat vastaan. Taistelua hän on kuvannut myös aiemmissa dokumenttielokuvissaan, kuten kaivoslakkoa käsittelevässä työssään *Which Side Are You On?* (1985). Loach peräänkuuluttaa solidaarisuutta: ”Olemme yhä sirpaloituneina kukin omaan maahamme, kun sen sijaan tarvittaisiin euroopanlaajuinen vastarintaliike, jolla olisi selkeä poliittinen ohjelma!”

Loachin tuotanto koostuu suurelta osin fiktioelokuvista, mutta niissä jatkuu huoli pienen ihmisen asemasta. *Enkelten siivu* (The Angels' Share, 2012) on ohjaajan puheenvuoro petetyn sukupolven puolesta: miljoonat nuoret eurooppalaiset ovat ilman työtä, suunnitelmia, asuntoa, perhettä ja turvaa. Loach halusi kuitenkin tallentaa nuorison energian, hauskuuden ja nokkeluuden, joten tuloksena oli veijaritarina, jonka kehyksenä on Skotlannin kansallisyhteisyys, viski, ja siihen

liittyvä hienostelu. ”Halusimme tehdä pienen komedian, jossa on myös vihainen vivahde”, Loach summaa.

Tyytykö Loach elokuvissaan vain esittämään todellisuutta, vai pyrkiikö hän myös muuttamaan sitä? Loach vertaa itseään tuomariin, jonka tehtävä on tulkita lakia, mutta tulkintojen kautta lain toteutukseen voi myös vaikuttaa. ”Elokuvantekijä on vain pieni ääni suuressa äänen kakofoniassa, jonka muodostavat lehdistö, media, poliitikot, valtaisa julkinen keskustelu.” Liiotteluun ei pidä sortua, mutta toivoa on:

”Enin, mitä voimme tehdä, on tukea niitä, joita haluamme tukea, ja ehkä koskettaa ihmisiä, jotka eivät muuten tulisi kosketetuiksi. Voimme kertoa heille tarinan, josta he eivät muuten tietäisi. Ja kun elokuva sali tyhjenee, jatko on katsojista kiinni.”

Tytti Rantanen